روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب امتیاز: سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران ■ مدیر مسئول: مهدی گیوه‌کی

چهارشنبه ۲۴ خرداد ۱۴۰۲ | ۲۵ ذی‌القعده ۱۴۴۴ | ۲۰ صفحه | سال بیست و چهارم - شماره ۶۵۱۱ | Wednesday - June 14 , 2023

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱

■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳

■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰

■ تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴ ■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم

■ شاپا: ISSN1735-3637 ■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir

■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

حکمت

امام علی(ع):

توکل، ناشی از نیرومندی یقین است.

غررالحکم

خبرروز

آیسا اسدی | روزنامه نگار

وابسته شو!

چه تعداد از کودکان به والدین خود دلبستگی ایمن دارند؟

چگونگی پیوند عاطفی (در زبان عامه دلبستگی) در کودکی با والدین و میزان کیفیت آن یکی از سنگ بناهای اصلی شخصیت هر انسانی است. کودکان به یکی از چهار سبک ایمن، اجتنابی، مقاوم و آشفته با والدین خود پیوند عاطفی برقرار می‌کنند. هر سه سبک اجتنابی، مقاوم و آشفته در زیرمجموعه وابستگی ناایمن قرار می‌گیرند. یک مطالعه جدید نشان می‌دهد فقط بیش از نیمی از کودکان دلبستگی ایمن دارند. در این متاآنالیز جدید میزان رواج هریک از سبک‌های دلبستگی در سراسر جهان بررسی شده است.

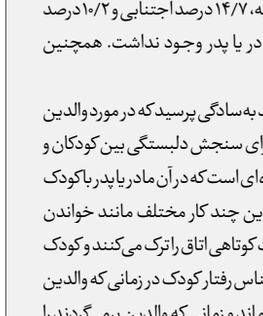
در یافته‌های این پژوهش سراسری، بیش از نیمی از کودکان (۵۱/۶ درصد) دلبستگی ایمن نشان دادند. بااین حال دلبستگی ناایمن نیز رایج بود و ۲۳/۵ درصد دلبستگی آشفته، ۱۴/۷ درصد اجتنابی و ۱۰/۲ درصد مقاوم داشتند. در این آمارها تفاوت معناداری بین دلبستگی به مادر یا پدر وجود نداشت. همچنین هیچ تاثیری از سن و جنسیت کودکان نیز وجود نداشت.

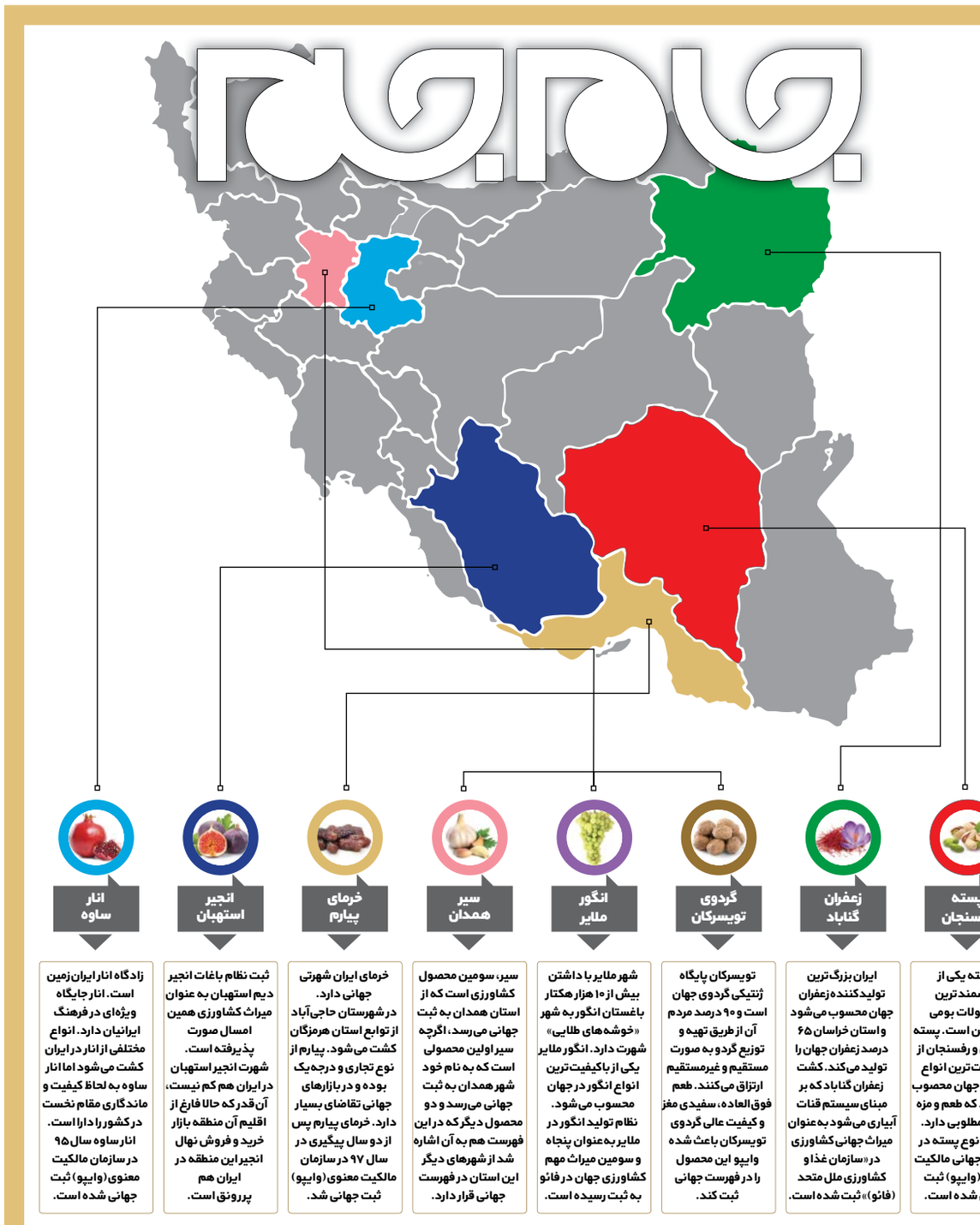
از آنجاکه نمی‌توان از کودکان بسیار خردسالی که هنوز صحبت نمی‌کنند به سادگی پرسید که در مورد والدین خود چه احساسی دارند، روان‌شناسان تست‌های رفتاری متفاوتی را برای سنجش دلبستگی بین کودکان و والدین‌شان طراحی کرده‌اند. یکی از پرکاربردترین آنها یک روش مشاهده‌ای است که در آن مادر یا پدر با کودک وارد اتاق می‌شوند. در اتاق یک دستیار روان‌شناس حضور دارد. والدین چند کار مختلف مانند خواندن روزنامه انجام می‌دهند. نکته مهم این است که والدین دو بار برای مدت کوتاهی اتاق را ترک می‌کنند و کودک را با غریبه در اتاق تنها می‌گذارند. والدین به سرعت برمی‌گردند و روان‌شناس رفتار کودک در زمانی که والدین در اتاق هستند، اتاق را ترک می‌کنند، زمانی که کودک با غریبه تنها می‌ماند و زمانی که والدین برمی‌گردند را تحلیل می‌کند. در مجموع ۲۸۵ مورد مطالعه با شرکت بیش از ۲۰ هزار خانواده در سراسر جهان صورت گرفته است و سپس در یک متاآنالیز، داده‌های تمامی این پژوهش‌ها با یکدیگر ادغام و تجزیه‌وتحلیل شده است. اگرچه مثبت است که سبک دلبستگی ایمن رایج‌ترین است اما این نگران‌کننده است که تقریبا نیمی از کودکان جهان دلبستگی ایمن به والدین خود ندارند. خوشبختانه در پژوهش مذکور علاوه بر آمارها، بینش‌هایی در مورد این‌که چرا کودکان سبک‌های دلبستگی ناایمن دارند نیز ارائه شده است.

نکته روز

در ستایش مهارت

دیروز از زبان وزیر کار ایران جمله جالب‌توجهی نقل شد: «کسانی که مهارت دارند حتما شاغل هستند.» اگرچه انتشار این جمله از سوی رسانه‌ها اغلب با علامت تعجبی در انتهای آن همراه بود که از تعجب راویان این اظهارنظر خبر می‌داد اما نکته نهفته در این اظهارنظر کوتاه صولت مرتضوی یکی از مهم‌ترین مواردی است که باید اساس نظام آموزشی ایران را بر آن استوار کرد. صولت مرتضوی در ادامه حرف‌هایش گفته است: «طبق بررسی‌ها، کمتر جوان ماهر بیکاری وجود دارد و کسانی که مهارت دارند حتما شاغل هستند.» موضوع مورد اشاره او در ستایش مهارت‌آموزی است، چیزی که حداقل در ۳-۲ دهه اخیر نظام نمره‌محوری آموزش در ایران به آن توجهی نداشته است و حاصل تداوم این دیدگاه شده است حجم بالای فارغ‌التحصیلان دانشگاهی که در جست‌وجوی کار هستند و البته دیپلمه‌های ماهری که شغل دارند. این‌که دانش‌آموزان را همچنان به تکنیک‌های تست‌زنی مجهز می‌دانیم بدون این‌که کمترین آگاهی نسبت به فهم و مهارت آن مطلب داشته باشند.

شهرت جهانی میوه‌های ایرانی

نگاهی به فهرست محصولات کشاورزی ایران که ثبت جهانی شدند

ایران یکی از نخستین کشورهای جهان است که کشاورزی و زراعت در آن انجام شده است. طی هزاران سال ایرانیان پیوند عمیقی با گیاهان بومی برقرار کرده و توانسته‌اند از بسیاری گیاهان و درختان خودرو نهایت استفاده را برده و در توسعه و گسترش محصولات کشاورزی کمک کنند. با توجه به اقلیم گرم و خشک ایران، پیشینیان توانسته‌اند با برقراری سیستم‌های آبی ممتاز، زمین‌های زراعی و انواع باغستان‌ها را سیراب کنند. ثبت جهانی نظام کشاورزی مبتنی بر قنات به عنوان سیستم مهم کشاورزی، ایران را به عنوان نخستین و تنها کشور دارای میراث ثبت‌شده در منطقه خاورمیانه و کشورهای عضو اکوتبدیل کرده است. ثبت جهانی هر اثر فرهنگی، تاریخی یا طبیعی به عنوان میراث جهانی برای تمام کشورهای جهان اهمیت بسیاری دارد، چراکه هر محصولی که عنوان «ثبت جهانی‌شده» را در کارنامه خود داشته باشد به ویترین جهانی با تماشاگرانی از سراسر دنیا راه خواهد یافت. چنین محصولی در کشور مبدا با ارزش شناخته شده و در حفظ و گسترش آن تلاش‌های دوچندان صورت می‌گیرد. از طرفی دیگر این محصولات ثبت جهانی‌شده در ترغیب گردشگران خارجی به بازدید از زادگاه بومی و افزایش فروش محصول مذکور در بازارهای جهانی کمک شایانی می‌کند. تازه‌ترین محصول ایرانی که به ثبت جهانی رسیده است «سیر» همدان است. آن طور که استانداری همدان اعلام کرده پس از دو سال پیگیری بالاخره دو روز پیش این محصول ایرانی به‌نام همدان به ثبت جهانی رسید. اما پیش از آن هم بوده‌اند محصولاتی که شهرتی جهانی یافته‌اند.

پسته یکی از ارزشمندترین محصولات بومی ایران‌زمین است. پسته دامغان و رفسنجان از باکیفیت‌ترین انواع پسته در جهان محسوب می‌شود که طعم و مزه بسیار مطلوبی دارد. این دو نوع پسته در سازمان جهانی مالکیت فکری (وایپو) ثبت جهانی شده است.

ایران بزرگ‌ترین تولیدکننده زعفران جهان محسوب می‌شود و استان خراسان ۶۵ درصد زعفران جهان را تولید می‌کند. کشت زعفران گناباد که بر مبنای سیستم قنات آبیاری می‌شود به‌عنوان میراث جهانی کشاورزی در «سازمان غذا و کشاورزی ملل متحد (فائو)» ثبت شده است.

تویسرکان پایگاه ژنتیکی گردوی جهان است و ۹۰ درصد مردم آن از طریق تهیه و توزیع گردو به صورت مستقیم و غیرمستقیم ارتزاق می‌کنند. طعم فوق‌العاده، سفیدی مغز و کیفیت عالی گردوی تویسرکان باعث شده وایپو این محصول را در فهرست جهانی ثبت کند.

شهر ملایر با داشتن بیش از ۱۰ هزار هکتار باغستان انگور به شهر «خوشه‌های طلایی» شهرت دارد. انگور ملایر یکی از باکیفیت‌ترین انواع انگور در جهان محسوب می‌شود. نظام تولید انگور در ملایر به‌عنوان پنجاه و سومین میراث مهم کشاورزی جهان در فائو به ثبت رسیده است.

سیر، سومین محصول کشاورزی است که از استان همدان به ثبت جهانی می‌رسد. اگرچه سیر اولین محصولی است که به نام خود شهر همدان به ثبت جهانی می‌رسد و دو محصول دیگر که در این فهرست هم به آن اشاره شد از شهرهای دیگر این استان در فهرست جهانی قرار دارد.

خرمای ایران شهرتی جهانی دارد. در شهرستان حاجی‌آباد از توابع استان هرمزگان کشت می‌شود. پیارم از نوع تجاری و درجه یک بوده و در بازارهای جهانی تقاضای بسیار دارد. خرمای پیارم پس از دو سال پیگیری در سال ۹۷ در سازمان مالکیت معنوی (وایپو) ثبت جهانی شد.

ثبت نظام باغات انجیر دیم استهبان به عنوان میراث کشاورزی همین امسال صورت پذیرفته است. شهرت انجیر استهبان در ایران هم کم نیست، آن قدر که حالا فارغ از اقلیم آن منطقه بازار خرید و فروش نهال انجیر این منطقه در ایران هم پررونق است.

زادگاه انار ایران زمین است. انار جایگاه ویژه‌ای در فرهنگ ایرانیان دارد. انواع مختلفی از انار در ایران کشت می‌شود اما انار ساوه به لحاظ کیفیت و ماندگاری مقام نخست در کشور را دارا است. انار ساوه سال ۹۵ در سازمان مالکیت معنوی (وایپو) ثبت جهانی شده است.

امروز در تاریخ

■ زادروز آغاز عملیات قدس یک / ۱۳۶۴

■ زادروز هوتن شکیبا، بازیگر و صداپیشه / ۱۳۶۳

■ زادروز ارنستو چه‌گوارا انقلابی آرژانتینی / ۱۹۲۸

واحه

**چشم خود بستم که دیگر چشم مستش ننگرم
ناگهان دل داد زد دیوانه من می‌بینم‌اش!**

شهریار

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۲:۰۵	غروب آفتاب: ۱۹:۲۱
اذان مغرب: ۱۹:۴۲	نیمه‌شب شرعی: ۲۳:۱۱
اذان صبح (فردا): ۳:۰۱	طلوع خورشید (فردا): ۴:۴۸

پیشخوان

معنای سفر

درباره سفر بسیار گفته‌اند از محاسن بزرگ و البته مشقات فراوانش، آن‌قدر که حالا سفرنامه‌ها از جمله گونه‌های تثبیت‌شده در بازار نشر است و بسیاری پای تجربیات سفرهای دیگران می‌نشینند که از قدیم گفته‌اند وصف‌العیش، نصف‌العیش!

اما در این میان، معمولا آثار کمتری به وجوه فلسفی این فراغت جذاب پرداخته است.

معمولا می‌گویند فلاسفه چندان میانه‌ای با سفرکردن ندارند: سقراط پایش را از دروازه‌های آتن بیرون نگذاشت و کانت فقط تا حوالی شهر خود، کنیگسبرگ، رفت. اما بسیاری از فیلسوفان نیز همواره در سفر بوده یا دست‌کم یک بار به مسافرت‌های طولانی رفته‌اند: دکارت مثل دوره‌گردها از شهری به شهری دیگر می‌رفت؛ تامس هابز و جان لاک در تبعید سیاسی به اقصی نقاط اروپا سفر کردند؛ ویلارد کواین به بیش از ۱۰۰ کشور سفر کرد و سیمون دوبووار سفری پربار به چین داشت.

علاوه‌براین، سفر نیز آمیخته به فلسفه است و منشأ تأملات فیلسوفان می‌شود: آیا ملاقات با غریبه‌ها تأثیری بر درک ما از انسان دارد؟ آیا سفر مفهومی مردانه است؟ درباره نقشه‌ها باید ایده‌آلیست باشیم یا رئالیست؟ آیا از نظر اخلاقی درست است که از مناطق طبیعی درمعرض نابودی دیدن کنیم؟ سفر به فضا چه تأثیری بر درک ما از زندگی‌مان بر این سیاره کوچک دارد؟ امیلی تامس، استاد فلسفه دانشگاه دُرام در کتاب «معنای سفر» که انتشارات ترجمان آن را با ترجمه ایمان خدافرد منتشر کرده، برای نخستین بار از حیطه‌ای به نام فلسفه سفر سخن می‌گوید و همراه با تأملات فلاسفه‌ای همچون دکارت، لاک، بیکن و مارگارت کَوِندیش درمورد این چنین پرسش‌هایی بحث می‌کند.

پرسه

از گور برگشتگان!

به نظر می‌رسد فاجعه اسپانیای دوران ژنرال فرانکو ادامه دارد. حالا خبر آمده دانشمندان پزشکی قانونی نبش‌قبرهای ۱۲۸ قربانی جنگ داخلی اسپانیا را آغاز کردند.

درگیری‌های جنگ داخلی اسپانیا در فاصله سال‌های ۱۹۳۶ تا ۱۹۳۹ روی داد. آن سال‌ها آغاز دوره دیکتاتوری چهار دهه‌ای ژنرال فرانکو به شمار می‌رفت. پیکر قربانیان یادشده از مقبره سابق فرانکو نزدیک مادرید بیرون آورده می‌شوند. این عملیات نخستین بار است که برای کسانی که پیکرهای‌شان بدون رضایت خانواده‌های‌شان از دیگر بخش‌های اسپانیا پس از جنگ به این بنای یادبود انتقال داده شده بود، به اجرا درمی‌آید.

کیوآرکد را اسکن کنید

خرج از کیسه خلیفه!

اخبار ریخت‌وپاش عربستان سعودی این دفعه نه در مورد خرید تسلیحات نظامی بود و نه در مورد پروژه‌های توسعه‌محور. این‌بار به خدمت‌گرفتن فوق‌ستاره‌های جهان فوتبال بود که عربستان را به تیتر یک اخبار جهان تبدیل کرد. فهرست خریدهای ستاره‌های فوتبال جهان توسط باشگاه‌های عربستان طولانی‌تر از آن است که فکر می‌کردیم. انگار حضور کریستیانو رونالدو در این کشور باعث شده راه ورود بسیاری از ستاره‌های فوتبال اغلب برای پایان دوره بازی‌شان در عربستان هموارتر شود.

حالا سؤال اینجاست که باشگاه‌های فوتبال عربستانی این مبالغ هنگفت را از چه طریقی به‌دست می‌آورند؟

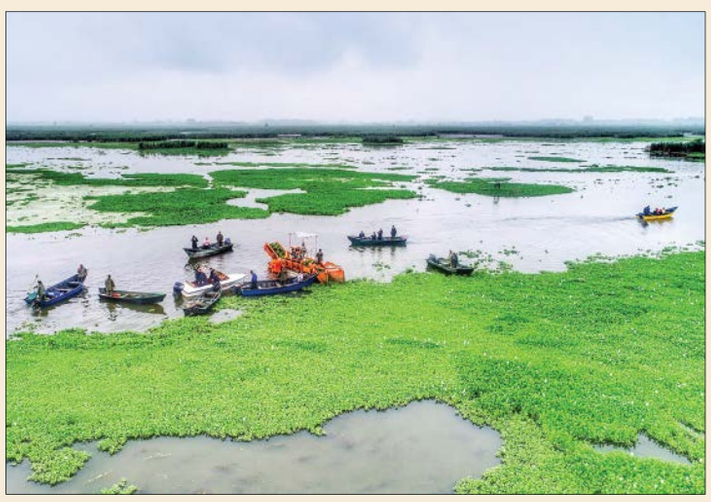

کیوآرکد را اسکن کنید

نگاه

انزلی نفس کشید

سنبل‌آبی، گیاه زیبا و البته فریبنده‌ای است؛ گیاهی که حالا مدت‌هاست نفس تالاب انزلی را به شماره انداخته است. سنبل‌آبی یکی از ۱۰ گونه گیاهان مهاجم دنیاست. این گیاه وقتی وارد اکوسیستم آبی می‌شود ظرف مدت دو هفته می‌تواند جمعیت خود را به میزان دوبرابر افزایش دهد و مانع رسیدن اکسیژن شده و اکوسیستم تالاب را از بین ببرد. همین هفته گذشته با کمک محیط‌بانان این منطقه، ۳۵ تن از این گیاه جمع‌آوری شده است؛ تلاشی که در قاب عکس مجتبی محمد، عکاس ایرنا به‌خوبی دیده می‌شود.

چهارراه

چریک لباس!

نگاهی به انقلابی که چرخ خیاطی به پا کرد به بهانه روز جهانی آن

شاید عجیب به نظر برسد که در بین تمام ماشین‌ها و ابزارهای کوچک و بزرگ خانگی و صنعتی چرا یک روز را به گرامیداشت چرخ‌خیاطی اختصاص می‌دهند. علت اهمیت چرخ‌خیاطی، انقلابی است که در صنعت پوشاک ایجاد کرد. دوخت و دوز دستی انواع لباس کار بسیار سخت، وقت‌گیر و البته پرهزینه بود و اختراع چرخ‌خیاطی، این روند را بسیار تسهیل کرد. جالب است بدانید بین دوستداران چرخ‌خیاطی برسر روز گرامیداشت آن اختلاف نظر است؛ اکثریت ۱۳ ژوئن را روز چرخ‌خیاطی می‌دانند و عده‌ای هم بر ۱۰ سپتامبر (۱۹ شهریور) اصرار می‌ورزند. ۲۳۳ سال پیش در چنین روزهایی در سال ۱۷۹۰ مخترع انگلیسی، توماس سنت حق ثبت اختراع را برای نخستین طراحی چرخ‌خیاطی دریافت کرد. با این حال ۱۴ سال دیگر طول کشید تا اولین چرخ‌خیاطی در سال ۱۸۰۴ ابداع شود و ۱۵ سال پس از تولید نسخه اولیه، چرخ‌خیاطی به‌راحتی در دسترس مصرف‌کنندگان قرار گرفت. الیاس هاو نیز ۱۰ سپتامبر (۱۹ شهریور) ۱۸۴۶ حق ثبت را برای اختراعی دریافت کرد که شامل یک سوزن منحنی نوک‌تیز بود که نخ بالایی را حمل می‌کرد. همان‌طور که مشخص است، تاریخچه چرخ‌خیاطی به اندازه محصولی که تولید می‌کند، جذاب است. تکامل دائمی آن تا شکل کنونی نه‌تنها برای یک زن خانه‌دار سنتی موهبتی به ارمغان آورد، بلکه انقلابی در صنعت پوشاک آماده نیز به همراه داشت.

ثروتمندان خود ساخته

تا اواخر دهه ۱۸۰۰ تقریبا هیچ میلیونر خودساخته‌ای وجود نداشت که با اختراعات و تولید انبوه به ثروت رسیده باشد. چرخ خیاطی نخستین میلیونرهای مخترع و خودساخته را به‌وجود آورد. تا پیش از این افراد ثروتمند یا زمین‌دارانی بودند که به واسطه خانواده و نسب، ثروت‌های کلان را به ارث می‌بردند یا جست‌وجوگران و کاوشگرانی که با کشف و غارت سایر مناطق جهان به ثروتی عظیم دست یافته بودند. هاو و سینگر نخستین افرادی بودند که با مشارکت در صنعت خیاطی میلیونر شدند. گرچه آنها مخترع ماشین نبودند اما استانداردی را برای ثروت مرتبط با اختراع تعیین کردند. چرخ خیاطی امکان تولید انبوه لباس را فراهم و صاحبان کسب و کار پوشاک را ثروتمند کرد.

دردسرهای اختراع

اولین چرخ‌های خیاطی در مدل‌های مختلف در اواخر قرن ۱۸ در بریتانیا، فرانسه و آمریکا ساخته شد. در فرانسه مردی به نام بارتلمی تیمونیه، چرخ خیاطی خود را ساخت و آن را ثبت اختراع کرد. تیمونیه کارخانه کوچکی ساخت و از چرخ‌های خیاطی برای تولید لباس نظامی و فروش آن به ارتش کشورش استفاده کرد. تولید سریع و دوخت تمیز لباس‌ها سبب شد کسب و کار تیمونیه رونق گرفته و کاسبی خیاطان منطقه را از کار بیندازد. در نتیجه سایر خیاطان عصبانی شدند و کارخانه تیمونیه را در ژانویه ۱۸۳۰ به آتش کشیدند. کار بالا گرفت و به شورش بدل شد. آنها قصد داشتند علاوه بر نابودی چرخ‌های خیاطی، خود تیمونیه را نیز بکشند اما او توانست فرار کند.

پیشرفت زنان

اختراع چرخ خیاطی فرآیند دوخت را آسان، سریع و ساده‌تر کرد. علاوه بر این ساخت چرخ خیاطی برای مصارف خانگی به این معنی بود که زنانی که بیشتر وقت خود را صرف دوخت و دوز و ترمیم لباس با دست می‌کردند، اکنون می‌توانستند همه این کارها را به جای روزها و هفته‌ها در عرض فقط چند ساعت انجام دهند. این به آنها زمان بیشتری برای جست‌وجوی شغل با حقوق می‌داد. به این ترتیب چرخ خیاطی نقش بزرگی در پیشرفت اقتصادی و اجتماعی زنان در سراسر جهان داشت. با ایجاد کارگاه‌های کوچک و بزرگ خیاطی زنان بسیاری توانستند بابت کاری که پیشتر در خانه انجام می‌دادند، حقوق دریافت کنند.

آیا می‌دانستید؟

- هر یک ساعت دوخت با چرخ خیاطی معادل ۱۴/۵ ساعت دوخت دستی است.
- نخستین چرخ خیاطی الکتریکی در سال ۱۸۸۹ اختراع شد که در اصل توسط یک موتور بزرگ و بیرونی کار می‌کرد و در اوایل دهه ۱۹۰۰ یک کالای محبوب در خانه‌ها بود.
- چرخ خیاطی در درجه اول برای تولید لباس استفاده می‌شود اما می‌توان از آن در صنایعی مانند نساجی مانند مبلمان، اسباب‌بازی و کتاب نیز استفاده کرد.
- در دوران قدیم اگر زنی به زندان می‌رفت، اجازه داشت چرخ خیاطی‌اش را همراه خود ببرد.